

Posudek oponenta diplomové práce

Jméno studentky:	Bc. Petra Havlíčková
Název práce:	Institut prezidenta republiky v ČR a SR v letech 1993 - 2017 (Srovnání).
Jméno vedoucího práce:	PhDr. Josef Straceny, CSc.
Jméno oponenta práce:	PhDr. Ondřej Lánský, Ph.D.

Diplomová práce Petry Havlíčkové „...si klade za cíl srovnat postavení prezidenta České a Slovenské republiky v letech 1993-2017.“ (s. 8). Práce je kromě Úvodu a Závěru rozčleněna do šesti kapitol. První čtyři kapitoly je možné považovat za pokus o institucionální analýzu postavení prezidentů v daných státech a jejich srovnání.¹ Kapitola č. 6 je věnována tématu skutečného využívání prezidentských pravomocí v čase. Poslední dvě kapitoly se věnují mediálnímu obrazu a roli médií v politice; a to jak teoreticky, tak prakticky. Autorka navazuje na svou bakalářskou práci, ve které se věnovala komparaci postavení prezidentů ve zmíněných státech; její diplomová práce vykazuje poměrně vysokou míru shody právě s touto bakalářskou prací (a to 16%), což nemusí být na závadu.² Struktura textu tedy víceméně odpovídá zvolenému zaměření práce (snad s výjimkou 5. kapitoly, která trochu vybočuje z obsahu, neboť by asi mělo jít spíše o podkapitolu předchozí části.).

Autorka také ihned v Úvodu – byť velmi stručně – seznamuje čtenáře s metodologií své práce, kterou je analýza odborné literatury a komparace pravomocí vycházejících z ústav a ústavních předpisů. Metoda komparace není však využita plně, jelikož autorka spíše deskriptivně popisuje jednotlivé aspekty prezidenství, volebního systému či pravomocí; toto je možné považovat za nevyužitý potenciál práce. Zároveň autorka opomíjí seznámit čtenáře s metodami užitými ve zmíněných částech pojednávajících o médiích a politice.

Z obsahového hlediska text práce jasně prokazuje, že autorka porozuměla dané problematice a že se opírá o důležité prameny, které jsou k tématu dostupné. Domnívám se, že až na citování, autorka pracuje s prameny adekvátním způsobem. Nicméně je třeba konstatovat, že práce není příliš originální. Text je totiž velmi popisný. Navíc na některých místech není text

¹ Ačkoliv není jasné, proč je přehledné porovnání některých prvků (volby prezidentů či pravomocí) jednou jako podkapitola a jindy jako samostatná kapitola (číslo 5).

² Jelikož se mi nepodařilo získat tuto bakalářskou práci, vycházím pouze z protokolu o vyhodnocení podobnosti závěrečné práce. Z tohoto důvodu je těžké plně zhodnotit, do jaké míry autorka použila identický text ze své bakalářské práce, resp. do jaké míry pouze vycházela ze svých starších analýz. Je proto ne zcela snadné určit míru novosti rozborů obsažených v této diplomové práci. Navíc bohužel autorka nepostupuje při citování zcela standardně – viz níže.

snadno pochopitelný. Např. v částech, kde se věnuje milostem a amnestiím, není jasné, proč srovnává počty amnestií, a nikoliv počty amnestovaných (s. 42); resp. proč bez upozornění přechází od jednoho kritéria srovnání k druhému. Navíc zde postrádám uvedení smyslu tohoto srovnání. Co nám toto srovnání ukazuje?

Obdobný problém je u části, která se zabývá srovnáním využití práva tzv. vrátit zákon (s. 43-53). Opět – podle mého soudu – chybí alespoň náznak ambice takové *faktografické* srovnání nějakým způsobem interpretovat. Abych byl ovšem k autorce spravedlivý, je třeba uvést, že v části věnované pravomoci jmenovat vysokoškolské profesory (s. 59-60) je naopak možné jistou interpretační linií implicitně pozorovat, byť v podstatě odpovídá mediálnímu obrazu kauz, které se s touto problematikou pojí.

Kapitola č. 7 slibovala politologickou analýzu mediálního obrazu politiků zastávající tuto roli, avšak je třeba říci, že tuto ambici ani zdaleka nenaplnuje. Jedná se spíše o výběr mediálních kauz, které se předvídatelně týkají zejména současného prezidenta Zemana. Avšak autorka mlčí ohledně kritérií svého výběru popsaných kauz³ (či o důvodu toho, proč patrně největší prostor má kauza Brady) i ohledně toho, kteří prezidenti jsou vlastně zmiňováni (Zeman, Kiska a Klaus). Opět chybí zastřešující text, který by ozřejmil smysl jednotlivých pasáží. Co a proč chce autorka tímto říci? Navíc co tyto kauzy vlastně říkají o srovnání institutů prezidenta na Slovensku a v České republice? Asi největší problém této práce, který se právě zde vyjevuje poměrně jasně, je to, že autorka příliš nerozlišuje mezi teorií (rozběr instituce prezidenta) a praxí (to, jak je v dané době vykonávána).⁴

V Závěru se autorka snaží nabídnout shrnutí jednotlivých srovnání, která provedla v textu. Zdá se mi však, že se v zásadě jedná opět o popis základních atributů; smysl srovnání zde chybí. I tak je ovšem vidět, že autorka věnovala své práci adekvátní čas a provedla základní analýzu vybraných prvků, které identifikovala jako klíčové.

Z hlediska jazykových kritérií je práce psaná více méně bez gramatických či stylistických chyb. Nicméně místy není jasné, co autorka vlastně sděluje; resp. co chce daným textem vlastně sdělit. Např. na s. 10 uvádí: „Prezidentem samostatné České republiky byl zvolen roku 1993 Václav Havel, který při vzniku české ústavy hledal konkrétní obory své působnosti a účinné nástroje k výkonu svých kompetencí.“ V jakém smyslu je hledal? Anebo naopak v Závěru věta: „Zeman je ve své funkci více aktivní, tím se zdá být pozice prezidenta více posílena, než tomu bylo před zavedením přímé volby.“ (s. 87). Chce autorka říci, že aktivita prezidenta posiluje jeho pravomoci? V jakém smyslu?

Poznámka: Co se týče citování/odkazování, je třeba říci, že s ním má autorka určitý problém, neboť ne vždy cituje správně pomocí uvozovek, jelikož téměř vždy používá pouze kurzívu, což je poněkud neobvyklé. Naopak je možné vyzdvihnout použití vhodných doplňků textu a to zejména grafů.

³ Resp. se omezuje na suché konstatování tohoto typu: „U Andreje Kisky média řeší především jeho daňové kauzy a využívání vládní letky k soukromým účelům.“ (s. 70). Není jasné, co jí vede právě k tomuto konstatování. Rozbor mediálních sdělení? Bohužel to z textu nevyplývá; spíše se obávám, že se jedná o výsledek založený na subjektivním dojmu. Na druhou stranu jistý náznak kritérií autorka uvádí u kauz Václava Klause.

⁴ Je to škoda, protože při jasnějším udržení rozdílu mezi těmito vrstvami by mohla autorka zároveň udržet koherentní celek svého sdělení; mohla by rozlišit, zda jde o institucionální analýzu, anebo o rozběr dynamiky ve sféře politiky. Právě v tomto bodě totiž téma prezidentství v ČR (resp. jeho výkonu) za poslední období představuje opravdovou výzvu, kterou je možné transformovat do množství otázek: Co Zemanovy kauzy říkají o české společnosti? Nejsou projevem určitého rozdělení společnosti? Nesignalizují to, jak se česká společnost ne/vyrovnila s tranzicí od minulého režimu k demokracii a tržnímu hospodářství? Apod.

Závěr: Přes uvedené výtky je možné konstatovat: Závěrečná práce splňuje podmínky kladené na závěrečné práce v příslušném oboru.

V rámci rozpravy nad předkládanou prací navrhuji **následující diskusní okruhy** či **otázky**:

1. Z jakého důvodu autorka komparaci těchto dvou systémů spojených s prezidentskou volbou, výkonem funkcí atd. vlastně prováděla? Co bylo cílem ukázat a proč? V čem vidí autorka hlavní přínos vlastního textu?
2. Proč autorka vybrala z veřejnoprávních médií, se kterými pracovala, pouze internetový portál ČT24? Jaká přesně kritéria využila při výběru médií?
3. Opravdu měl československý prezident před rokem 1989 (resp. 1993) právo „do všeho zasahovat“ (s. 10)?

V Praze, 2. 1. 2018

PhDr. Ondřej Lánský, Ph.D.